

Spolufinancováno
z programu Evropské unie
Erasmus+

Erasmus+

MODUL S

Speciální metody tavného svařování

Laserové svařování

Princip laseru

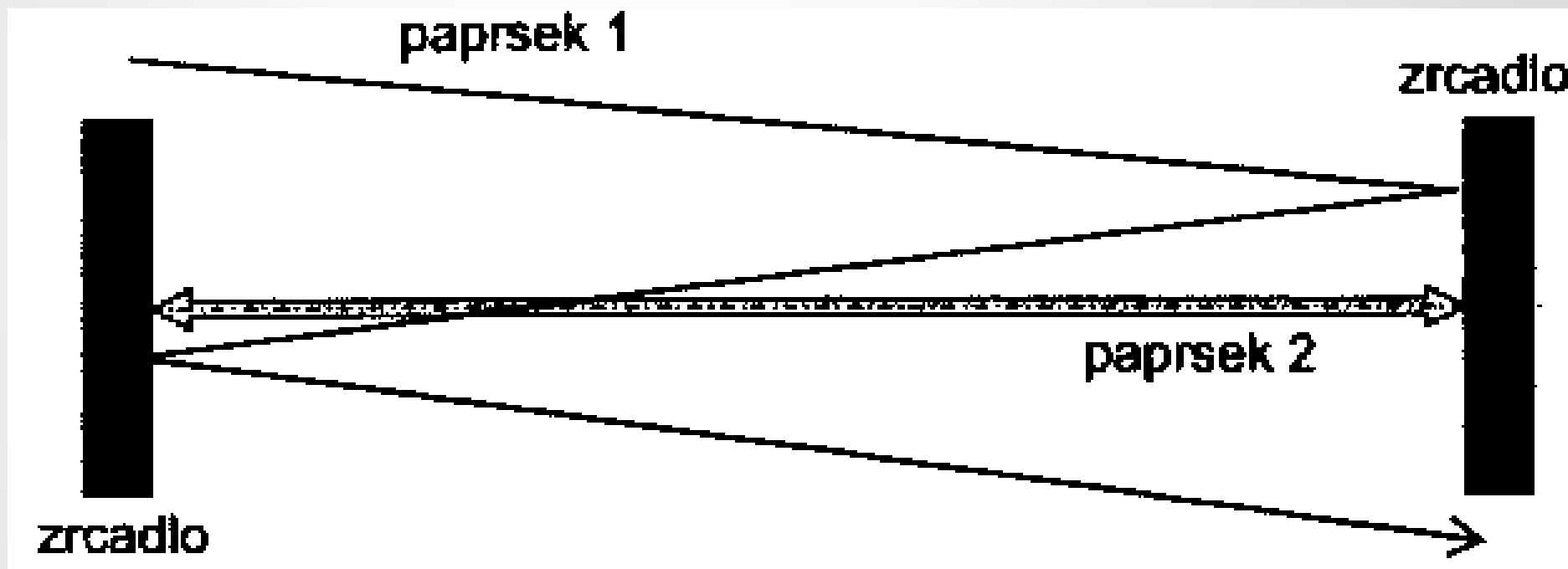
- Laser je zdroj elektromagnetického záření, který se však odlišuje od klasických zdrojů (např. žárovka, výbojka) v následujících

Charakteristika	Klasický zdroj	Laser
Směrnost záření	všesměrový	rovnoběžný svazek
Spektrální rozsah	širokospektrální	úzkopásmový
Synchronizace záření	nesynchronizováno	synchronizované vlny

- Laser se obecně skládá ze dvou základních částí: optického rezonátoru a aktivního prostředí.
- Optický rezonátor ve své nejjednodušší podobě tvoří dvě rovinná, navzájem rovnoběžná zrcadla, mezi kterými se může odrážet světelný paprsek.

Optický rezonátor se dvěma variantami šíření paprsku

Optický rezonátor se dvěma variantami šíření paprsku

- Paprsek 1 po dvou odrazech rezonátor opustí, paprsek 2 šířící se rovnoběžně s optickou osou může mezi zrcadly kmitat teoreticky nekonečně.
- Protože však reálná zrcadla mají odrazivost menší než 100 %, intenzita bude v čase exponenciálně klesat.
- Druhou součástí lasem je tzv. aktivní prostředí.
- Při průchodu světelného paprsku tímto prostředím dochází ke zvýšení jeho intenzity.
- Toto zintenzivnění je však selektivní – v závislosti na typu aktivního prostředí – dochází k zesílení jen na určité vlnové délce (barvě světla).
- Zesilovací efekt je umožněn díky jevu stimulované emise. Každá látka (tvořená atomy nebo molekulami) dokáže absorbovat dopadající energii (záření, kinetickou energii částic apod.).
- Běžně však ihned poté dochází ke {spontánní} emisi přebytečné energie tak, aby se částice tvořící látku vrátily na svoji základní energetickou úroveň.

Lasery dle typu aktivního prostředí

- plynové
- kapalinové
- pevnolátkové
- polovodičové

Lasery dle typu buzení aktivního prostředí

- čerpání elektrickým výbojem
- optické čerpání
- čerpání chemickou reakcí

Kromě toho se u laserů rozlišuje pulzní nebo kontinuální provoz.

Svařování laserem

- Při této technologii se opět využívá vysoké hustoty záření v ohnisku.
- Při vhodném zkombinování svařovacích parametrů (výkon laseru, svařovací rychlost) dochází k efektu tzv. „klíčové dírky“ (key hole): bodově přehřátý materiál se okamžitě odpaří (až do elektricky vodivého plazmatu) a vzniká dutina naplněná parami odpařeného materiálu, jejíž stěny jsou tvořeny materiálem roztaveným.
- Při pohybu laserového paprsku po svařovaném povrchu dochází ke kvazistacionárnímu procesu, při kterém se tato dutina pohybuje stejnou rychlostí jako laserový paprsek.
- Za dutinou pak vzniká oblast svaru.
- Díky tomuto efektu může laserový paprsek vytvářet svary s dobrým poměrem mezi šířkou a hloubkou v porovnání s ostatními metodami.
- Do oblasti svaru se přivádí ochranná atmosféra pro zabránění prokysličení a pórování místa svaru, volba ochranného plynu má také vliv na geometrii svaru (Ar, He apod.)

Svařování laserem

- Toto svařování se zatím obejde bez přídavných materiálů.
- Co se týká svařitelnosti materiálů, je podobná jako u metody TIG.
- Obsah uhlíku nesmí být větší než 0,2 %.
- Vnesené teplo u tohoto typu svařování je velmi malé, proto je možno dosáhnout velmi kvalitních svarů i u vysoce legovaných ocelí.
- Úspěšně se svařují i materiály, které mají jak vysokou teplotu tavení, tak tepelnou vodivost.

Svařování laserem

- ▶ Laserové svařování lze využít pro všechny typy svarů vytvářených i jinými tavnými technologiemi.
- ▶ Jednu z hlavních výhod laserového svařování lze však spatřovat ve vytváření spojů přeplátováním, kdy je možno svařit i několik materiálů navrstvených na sebe.
- ▶ Navíc vhodnou regulací výkonu se nemusí spodní vrstva zcela provařit a spodní strana je pak neporušená svárem.
- ▶ Podmínkou je dokonalé přitlačení materiálů navzájem.

Svařovací zařízení

- Protože v strojírenské praxi je nutné provádět prostorové sváry, svařovací hlava je umístěná na víceosém angulárním robotickém rameni.
- V případě laserového svařování je poměrně kritický požadavek přesné napolohování svařovaných součástí navzájem.
- V dnešní době existují doplňkové systémy umožňující dynamické polohování svařovací hlavy vzhledem k aktuální poloze svaru.
- Při použití svařovacích výkonů desítek kilowatů je možné provádět svary s průvarem přes 25 mm – oproti obloukovému svařování to znamená obrovský skok v produktivitě práce.